

društvu u kojemu žive, te kroz njihove odgovore ocrtati samo stanje i položaj tog i takvog društva. Imajući u vidu da Bošnjaci nisu odviše, iz ovih ili onih razloga, posvećivali pažnju svojim autoritetima, nego su ih se tek sjećali kada oni više ne bi bili među živima, to ova knjiga na svoj način želi ispraviti i ukazati koliko su intelektualci važni u izgradnji svakoga društva.

Imena intervjuiranih, u ovoj trećoj po redu knjizi, među kojima su: Ahmet Aličić, Dželal Imamović, Džemal Salihspahić, Isnam Taljić, Džihan Bukvić, Enver Demirović, Ademir Jerković, Ibrahim Bušatlija, Esad Zgodić, Nedžad Grabus, Fatmir Alispahić, Asmir Kujović, Salih Jalimam, Safet Bandžović, Muhamed Filipović i Muamer Zukorlić, s druge strane, garantiraju kompetentnost i širinu koju pitalac t.j. autor želi u njihovim odgovorima dosegnuti. U tom kontekstu zanimljivo je zapaženje prof. dr. Esada Zgodića, profesora na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu, koji na pitanje- Koriste li bošnjački političari svoje akademske potencijale?, odgovara: "Zagonetno je zašto je i kako došlo do radikalne politizacije bošnjačke tehničke inteligencije? Otkuda njena dominacija u političkoj sferi i što nam je donijelo instaliranje svojevrsnog tehnokratskog rezona i menatliteta u naš svijet politike? Naša se znanost ne bavi istraživanjem ovog fenomena pa se i na nju ne mogu pozivati... U svakom slučaju, kad bi to htjele, i politika i sociologija bi, istražujući poslijeratne veze između politike i tehnike, mogle doći do inovacijskih uvida". Ovaj izdvojeni primjer govori nam da Selhanović nastoji, i to dobrano uspijeva, ne samo da od svojih sagovornika dobije sliku stvarnog stanja i postavi svojevrsnu dijagnozu, nego i da kroz odgovore sagovornika ukaže na probleme s kojima se trebamo suočiti. Naravno, to iziskuje angažman svih, pa tako i samih čitalaca.

Kako su prethodne knjige intervjua imale izuzetan prijem i naišle na veliki interes javnosti kao i čitalačke publike, to je autor našao za shodno da sačini i intervjue s istaknutim Bošnjakinjama koje prezentira u listu *Preporod*, a koji će se naći u četvrtoj knjizi iz ovog ciklusa. Očekujemo da će, zasigurno, i ona naći svoje mjesto i svoje opravdanje.

Amir ZIMIĆ

O imamima, s mnogo ljubavi

Džemal Salihspahić: Imam, izdavač Medresa Osman ef. Redžović, Čajograd, Visoko, 2005.

Ovih dana je Općina Visoko dodijelila nagradu za životno djelo prof. Džemalu ef. Salihspahiću, direktoru medrese *Osman ef. Redžović* u Velikom Čajnu, odnosno Čajogradu kraj Visokog. To je i dalje rijetkost za naše prilike, pa je to i povod da se predstavi ef. Salihspahića koju je on, kao dugogodišnji profesor Gazi Husrev-begove i Visočke medrese, napisao o imamima.

Na više od 500 strana na velikom formatu (B5), u veoma dobroj tehničko-grafičkoj opremi, knjiga *Imam* podnaslovljena je sa: *Ličnost – uloga – značaj*. Riječ je o drugom, preuređenom i dopunjenom izdanju. Prvo je objavljeno pred samu agresiju i nije moglo doći do zainteresiranih, a potom je tiraž uglavnom uništen.

Kvalitet sadržaja potvrdili su eminentni recenzenti: prof. dr. Ahmed Smajlović, h.fz. Mahmud Traljić, prof. dr. Mustafa Cerić, Kasim ef. Mašić i h.fz. mr. Senaid Zaimović. Imami ovu knjigu prihvataju kao svoju. Njihova je, o njima, miluje ih i nimalo ne mazi, a tu je da im bude pri ruci kao priručnik i podsjetnik za *hiljadu i jednu situaciju* u njihovom pozivu. Može je razumjeti i šira čitalačka publika, pa je i ostalim čitaocima priručnik kako, uz bolje razumijevanje islama, razumjeti i imame.

Profesor Salihspahić nudi sistematična rješenja na osnovu vlastitog iskustva i pomnog proučavanja, uz izuzetnu erudiciju i veoma prijemčiv stil. Autor se nije ustručavao nepretencioznosti da knjigu okvalificira kao priručnik. Pisao je s elanom i velikim trudom. Ne obračunava sa imamskim pozivom i Islamskom zajednicom. On je, prije nego s drugima, te računice sravnjavao sa sobom. Iz svake rečenice izbija ogromna ljubav prema imamskom pozivu i Islamskoj zajednici i želja da oni budu još bolji. To nije kritizerstvo. Jest kritika bez imalo uvijanja, ali je sa argumentom. Kad ukazuje na

negativne pojave, ponudi rješenja, ne jedno nego više, između kojih se može odabrati i njihovom primjenom prevazići konkretni problemi. Knjiga oduševljava upornošću da se što više obuhvati i što manje ispusti, a s namjerom da bude bolje.

Često je pozivanje i na relevantne izvore i izvan svijeta islama. Citirani su i mnogobrojni ajeti i hadisi, a izuzetno efektno su inkorporirane i mudre riječi naroda širom svijeta te naših i svjetskih mislilaca.

Imam je ispisan lahko čitljivim stilom. Profesor Salihspahić uspio je uravnotežiti kalemko i ilumsko, tako da je postignut sklad nijeta i krajnjeg rezultata.

Isnam TALJIĆ

Korisna inicijativa iskusnog imama

Ebul E'ala el-Mevdudi: *Korisna uputstva za razumijevanje Kur'ana*, priredio i preveo: Taib ef. Pašanbegović, Bošnjačka islamska zajednica Gazi Husrev-beg, Toronto, Kanada, 2006.

Taib ef. Pašanbegović, glavni imam u Kanadi, jedan od najstarijih imama u bošnjačkoj dijaspori, priredio je, a Bošnjačka islamska zajednica *Gazi Husrev-beg* iz Toronta objavila vrlo korisnu i lijepo uređenu knjigu pod naslovom *Korisna uputstva za razumijevanje Kur'ana*.

Pašanbegović u predgovoru ističe da su ga na priređivanje ove knjige i njegovo objavljivanje kao priručnika ponukala mnogobrojna iskustva «sa našim muslimanima koji kažu da su pročitali prijevod Kur'ana i pri tome ostali bez jasnih odgovora na neka pitanja, kao i sa nekolicinom takvih koji su mi dosta arogantno izjavili da 'nisu posebno impresionirani Knjigom koja uživa epitet savršene Upute' i da 'im nije izgledala suviše interesantna i uzbudljiva' te sam ocijenio da bi bilo korisno svim čitaocima Kur'ana, bez obzira na njihove motive, ponuditi ovaj uvod».

Riječ je, zapravo, o tekstu *Uvod u Kur'an* poznatog mufesira Ebul E'ale el-Mevdudija,

koji prethodi njegovom 16-tomnom tefsiru *Tefhimu-l-Kur'an*.

Prezentirani tekst, koji je preveo ef. Pašanbegović, bavi se temama koje potpomažu u shvatanju specifične prirode i ekskluzivnih karakteristika Kur'ana kao posljednje i univerzalne objave Allaha, dž.š.

Uz Pašanbegovićev predgovor, objavljen je Mevdudijev u kome navodi da je sebi postavio dva cilja.

Prvo, da pomogne čitaocima u razumijevanju značenja i sadržaja Kur'ana, jer će neke pojedinosti predstavljati zapreku pri dubljem ulaženju u smisao i duh kur'anskog učenja i, drugo, da odgovori na neka od pitanja koja se pojavljuju tokom izučavanja Kur'ana, posebno se baveći onima s kojima se i sam saočavao pri istraživanjima.

Slijedi tekst na osamdesetak stranica s poglavlja koja su naslovljena: *Kur'an – jedinstvena knjiga*, *Božanska Uputa*, *Centralna tema*, *Društveno-historijska pozadina Objave*, *Poglavljia objavljenih u Mekki*, *Poglavljia objavljenih u Medini*, *Stil Kur'ana*, *Redosljed poglavljia i ajeta*, *Objedinjavanje teksta Kur'ana*, *Različitosť dijalekata*, *Univerzalnost Kur'ana*, *Kur'an, savršen zakonik* i *Preporuke za proučavanje Kur'ana*.

Priredena kao zaista koristan priručnik, ova knjiga kao realizirana inicijativa iskusnog imama zavrjeđuje pohvale i, osim za iščitavanje, može poslužiti kao primjer za ugled.

Isnam TALJIĆ

Izazovi islamske ekonomije

Muharem ef. Šabić: *Islamska ekonomija*, izdanje autora, Srajevo, 2006.

Potcrtavajući da je na našem jeziku veoma oskudna literatura koja se bavi islamskom ekonomijom, recenzent knjige *Islamska ekonomija* prof. dr. Ismet Terzić zaključuje da autor Muharem ef. Šabić na vrlo zanimljiv način ukazuje na potrebu razmišljanja i djelovanja na islamski način u pogledu ekonomije te ukazuje

da se savremeni svijet suočava za raznovrsnim ekonomskim problemima koji izgledaju nerješivi i da bi ljudi na vlasti u islamskim zemljama, koje su također prihvatili pravila svjetske ekonomije, mogli preusmjeriti tokove poslovanja na kolosijek islamske ekonomije rjenjima, koja su svakome prihvatljiva.

Šabić konstatira da islamska ekonomija podstiče potrebu otvaranja prema drugima i uključivanja u sve tokove savremenog života i rada nasuprot zatvaranju u sebe, ali da se postavlja pitanje pristupa, koji treba biti takav da se od drugih usvaja ono što je pozitivno, a da se pri tome čuvaju vlastiti temelji.

Međutim, negativno usvajanje očituje se prihvatanjem onoga što nije islamsko, često ne provjeravajući te vrijednosti u praksi, niti ih samjeravajući s islamskim vrijednostima i prednostima.

Takav proces je sve intenzivniji, a takvo otvaranje prema drugima vodi vodi sve većem zatvaranju prema sebi i gubljenju islamskog identiteta. I pored mnogih zabranjivajućih pojava, kršenja islamskih propisa i odstupanja od islamskog života i načina rada, Šabić ističe i ohrabrujuće znakove u islamskoj ekonomiji koji bude nadu u preporod.

Knjiga se sastavlja od sedamaneast poglavlja, a odnose se na pojam i definiciju ekonomije, islamsku ekonomiju od prvog čovjeka Adema, a.s., do Muhammeda, a.s., osnove islamske ekonomije, subjektivne i objektivne faktore, nosioce islamske ekonomije, proizvodnju, upravljanje i rukovođenje, islamsku privredu, trgovinu, ciljeve, sredstva, odnose, finansije, sistem kontrole i raspodjelu u islamskoj ekonomiji. Svako poglavlje detaljno je razrađeno, i to na vrlo zanimljiv način, a na primjernim mjestima umješno su navođeni citati ajeta i hadisi.

Dr. Terzić ističe značaj ove knjige kao udžbenika za đake i studente te one koji se bave ekonomijom, ali i za širu čitalačku publiku koju zanima islamska problematika.

Uvid u knjigu *Islamska ekonomija* ukazuje na pionirski poduhvat u našem uvjetima. Osim znanja i poznavanja problematike, bilo potrebno vrlo mnogo truda i istrajnosti da se sastavi i napiše ova knjiga na više od 400 stranica formata B5.

Muharem Šabić je, uz Gimanziju u Brezi i Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu, završio Ekonomski fakultet u Sarajevu. Od 1978. godine radi kao imam, a od 1992. godine je imam u dijaspori (Saarbrücken, Pariz, Frankfurt, Hanau).

Isnam TALJIĆ